

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.10.2.23.2020.JW(11)

RM-10-23-20

Pani Elżbieta WITEK

Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o ratyfikacji Umowy o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 5 października 2016 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 5 października 2016 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 5 października 2016 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel zawarcia Umowy

Fundamentem relacji Nowej Zelandii i Unii Europejskiej są silne więzi historyczno-kulturowe oraz wspólnie podzielane wartości. Oprócz handlu i inwestycji stanowiących główny komponent współpracy dwustronnej, UE i Nowa Zelandia współpracują w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, nieprolifracji broni masowego rażenia, pomocy rozwojowej, promocji i ochrony praw człowieka, klimatu, nauki i edukacji oraz wspierania integracji regionalnej w regionie Azji i Pacyfiku. Kontakty realizowane są na wielu poziomach, zarówno na szczeblu ministerialnym, jak i w ramach dialogów sektorowych i kontaktów eksperckich.

Dla Unii Europejskiej zawarcie nowej Umowy, oprócz naturalnego dążenia do zacieśnienia współpracy z podobnie myślącym partnerem, jest wyrazem dążenia do pogłębienia współpracy w obszarach decydujących o specjalnej roli Nowej Zelandii w regionie Południowego Pacyfiku. O roli tej świadczy m.in. zawarte w 2013 r. partnerstwo dotyczące pomocy rozwojowej w odniesieniu do krajów wyspiarskich Pacyfiku. Zarówno UE, jak i Nowa Zelandia zobowiązały się do wspólnych działań na rzecz promocji pokoju, stabilności i dobrobytu w regionie Azji i Pacyfiku.

Z punktu widzenia Nowej Zelandii Umowa ma akcentować jej pozycję w stosunkach z Unią Europejską, stanowiąc istotny krok w planowanych negocjacjach umowy o wolnym handlu.

Celem zawarcia Umowy jest podniesienie wzajemnych relacji na wyższy poziom, ustanowienie zacieśnionego partnerstwa między Stronami oraz pogłębienie i usprawnienie współpracy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przez wzmocnienie dialogu na wysokim szczeblu. Strony zobowiązują się do rozszerzania i pogłębiania stosunków m.in. przez zawieranie umów szczególnych.

Umowa w znaczący sposób rozszerza zakres relacji gospodarczych i handlowych a także współpracy w obszarze wymiaru sprawiedliwości, spraw wewnętrznych oraz współpracy przy zwalczaniu terroryzmu i cyberprzestępczości. Umowa stwarza możliwości współpracy w takich dziedzinach jak środowisko i zmiany klimatyczne,

zagadnienia sanitarne i fitosanitarne, badania naukowe, innowacje i społeczeństwo informacyjne, edukacja, kultura, turystyka, energia i transport.

Strony mogą uzupełniać przedmiotową Umowę, zawierając porozumienia szczegółowe odnoszące się do każdego obszaru współpracy objętego zakresem stosowania Umowy. Istotnym elementem Umowy jest ustanowienie Wspólnego Komitetu jako organu składającego się z przedstawicieli Stron, którego zadaniem jest prowadzenie konsultacji oraz nadzór nad realizacją celów Umowy.

2. Treść Umowy

Treść Umowy stanowią:

Tytuł I: Postanowienia ogólne (art. 1–4);

Tytuł II: Dialog polityczny i współpraca w kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (art. 5–11);

Tytuł III: Współpraca w zakresie globalnego rozwoju i pomocy humanitarnej (art. 12–13);

Tytuł IV: Współpraca w kwestiach gospodarczych i handlowych (art. 14–28);

Tytuł V: Współpraca w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa (art. 29–37);

Tytuł VI: Współpraca w zakresie badań naukowych, innowacji i społeczeństwa informacyjnego (art. 38–39);

Tytuł VII: Współpraca w dziedzinie edukacji, kultury i powiązań międzyludzkich (art. 40–42);

Tytuł VIII: Współpraca w zakresie zrównoważonego rozwoju, energii i transportu (art. 43–51);

Tytuł IX: Ramy instytucjonalne (art. 52–54);

Tytuł X: Postanowienia końcowe (art. 55–60)

Krótką charakterystyką poszczególnych Tytułów:

Tytuł I pt. „Postanowienia ogólne”: Strony określają cel Umowy zacieśnienie partnerstwa między Stronami, w oparciu o zasady demokracji, praw człowieka i

podstawowych wolności oraz praworządności i dobrej administracji. Strony deklarują także prowadzenie regularnego dialogu w różnych formach oraz zobowiązują się do współpracy w ramach organizacji regionalnych i międzynarodowych.

Tytuł II pt. „Dialog polityczny i współpraca w kwestiach polityki zagranicznej i bezpieczeństwa”: Strony zobowiązują się do usprawnienia dialogu politycznego na wszystkich szczeblach. W szczególności obligują się wzajemnie do przestrzegania zasad demokracji, praw człowieka i praworządności, współpracy w zarządzaniu kryzysowym oraz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, a także nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką. Strony zobowiązują się ponadto do współpracy przy zwalczaniu terroryzmu oraz w celu osiągnięcia powszechnego stosowania Statutu Rzymskiego.

Tytuł III pt. „Współpraca w zakresie globalnego rozwoju i pomocy humanitarnej”: Strony zobowiązują się do koordynacji w celu wspierania zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się oraz udzielania pomocy humanitarnej.

Tytuł IV pt. „Współpraca w kwestiach gospodarczych i handlowych”: Strony zobowiązują się do prowadzenia dialogu i współpracy w kwestiach gospodarczych, handlowych i inwestycyjnych oraz sanitarnych, fitosanitarnych i dobrostanu zwierząt. Potwierdzają ponadto zobowiązanie do współpracy w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO). Strony deklarują też współpracę w celu znoszenia barier technicznych w handlu, ochrony konkurencji, dalszego wzajemnego otwierania swoich rynków zamówień publicznych, usunięcia barier i wzmocnienia przejrzystości w handlu surowcami, a także wymiany informacji i doświadczeń nt. własności intelektualnej. Strony zobowiązują się do zacieśnienia współpracy w sprawach celnych, w tym do rozważenia nowych instrumentów w tym zakresie, do wdrożenia zasad dobrej administracji w dziedzinie podatków oraz zasady przejrzystości w przepisach handlowych. Strony postanawiają też wspierać powiązania między przedsiębiorstwami oraz współpracę turystyczną.

Tytuł V pt. „Współpraca w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa”: Strony będą rozwijać współpracę w sprawach cywilnych i handlowych; w sprawach karnych zobowiązują się do zacieśniania współpracy w zakresie pomocy prawnej. Strony potwierdzają też zobowiązanie do zwalczania międzynarodowej przestępczości i korupcji, niedozwolonych środków odurzających, cyberprzestępczości, prania pieniędzy

i finansowania terroryzmu. Państwa członkowskie UE i Nowa Zelandia zobowiązują się ponadto do readmisji swoich obywateli przebywających nielegalnie na terytorium drugiej Strony. Tytuł reguluje też kwestie ochrony konsularnej oraz zawiera deklarację o ochronie danych osobowych.

Tytuł VI pt. „Współpraca w zakresie badań naukowych, innowacji i społeczeństwa”: Strony postanawiają zacieśnić współpracę w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz zobowiązują się do wymiany poglądów na temat różnych aspektów społeczeństwa informacyjnego.

Tytuł VII pt. „Współpraca w dziedzinie edukacji, kultury i powiązań międzyludzkich”: Strony uznają podstawowe znaczenie edukacji i szkoleń dla tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i zrównoważonego wzrostu w gospodarkach opartych na wiedzy. W tym duchu Strony zobowiązują się razem wspierać odpowiednie wspólne działania dotyczące edukacji i szkolenia. Strony ponadto postanawiają podejmować działania w celu ściślejszej współpracy w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, m.in. przez wymiany, dialog o ochronie dóbr kultury i współpracę na forum UNESCO. Strony deklarują też wspieranie kontaktów międzyludzkich między obywatelami UE i Nowej Zelandii.

Tytuł VIII pt. „Współpraca w zakresie zrównoważonego rozwoju, energii i transportu”: Strony postanawiają współpracować w kwestiach środowiskowych, zacieśniać współpracę w zakresie ochrony zdrowia (jak wymiana informacji o nadzorze nad chorobami zakaźnymi oraz współpraca w zakresie standardów regulacyjnych). Strony deklarują współpracę w walce ze zmianami klimatu, przez m.in. przejście na gospodarki niskoemisyjną, stosowanie w tym celu mechanizmów rynkowych, rozwijanie technologii niskoemisyjnych oraz współpracę na forum międzynarodowym. Strony deklarują zamiar walki ze skutkami klęsk żywiołowych i katastrof powodowanych przez człowieka. W obszarze transportu, Strony będą współpracować m.in. w zakresie lotnictwa i wzajemnego uznawania praw jazdy. Strony deklarują też współpracę w zakresie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i leśnictwa, rybołówstwa i gospodarki morskiej oraz zatrudnienia i spraw społecznych.

Tytuł IX pt. „Ramy instytucjonalne”: W celu zapewnienia jak najskuteczniejszego stosowania Umowy Strony powołują Wspólny Komitet składający się z przedstawicieli Stron. W jego ramach prowadzone są konsultacje ułatwiające wdrażanie Umowy i

realizację jej najistotniejszych celów. Strony wprowadzają również mechanizm rozstrzygnięcia sporów, którego celem jest szybkie i polubowne rozstrzygnięcie sporu. Strony mogą uzupełniać Umowę, zawierając dalsze szczegółowe porozumienia.

Tytuł X pt. „Postanowienia końcowe”: Strony określają zasady ujawniania informacji oraz zasady zmian postanowień Umowy. Strony określają również warunki wejścia Umowy w życie, zasady jej tymczasowego stosowania, wypowiedzenia oraz terytorialnego zakresu stosowania.

3. Skutki zawarcia Umowy

1) Skutki prawne

Podstawą prawną do podpisania i tymczasowego stosowania Umowy przez Unię Europejską jest decyzja Rady Unii Europejskiej nr 2016/2079 z 29 września 2016 r. w sprawie podpisania i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, przyjęta na podstawie art. 37 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 207 i art. 212 ust. 1 w związku z art. 218 ust. 5 oraz z art. 218 ust. 8 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 Umowy wejdzie ona w życie trzydziestego dnia, licząc od dnia, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu niezbędnych procedur prawnych. Wejście w życie Umowy nie spowoduje konieczności zmiany polskiego prawa.

Zgodnie z art. 58 ust. 2, ze względu na mieszany charakter Umowy (jej postanowienia dotyczą zarówno obszaru kompetencji wyłącznych Unii Europejskiej, jak i obszaru wyłącznej kompetencji państw członkowskich), niektóre jej postanowienia – dotyczące obszaru kompetencji wyłącznych UE – podlegać będą tymczasowemu stosowaniu w relacjach między UE a Nową Zelandią od trzydziestego dnia, licząc od dnia, w którym zarówno UE jak i Nowa Zelandia powiadomią się wzajemnie o zakończeniu swoich krajowych procedur prawnych niezbędnych do takiego tymczasowego stosowania. Tymczasowemu stosowaniu podlegać będą następujące postanowienia Umowy:

- a) art. 3,
- b) art. 4,
- c) art. 5,

- d) art. 53 – z wyjątkiem ust. 3 lit. g) oraz ust. 3 lit. h),
- e) Tytuł X (z wyjątkiem art. 57 oraz art. 58 ust. 1 oraz art. 58 ust. 3), ale tylko w zakresie zapewniającym prawidłowe stosowanie wymienionych powyżej postanowień.

2) Skutki polityczne

Podpisanie Umowy, a następnie jej wejście w życie, wpisuje się w założenia i cele polityki Rzeczypospolitej Polskiej wobec Nowej Zelandii.

Polska uznaje Nową Zelandię za ważnego partnera w regionie Południowego Pacyfiku. Decydują o tym wspólne cele oraz podejście i wyznawane wartości jak: wspieranie demokracji, przestrzeganie praw człowieka, zasad państwa prawa i poszanowanie prawa międzynarodowego. Polska, podobnie jak instytucje UE, uznaje, że pod względem zarówno potencjału gospodarczego, liberalizmu gospodarczego, stabilności politycznej, znaczenia oraz stopnia aktywności na arenie międzynarodowej m.in. w ONZ i WTO oraz innych organizacjach regionalnych, jak i otwartości i zaangażowania we współpracę z UE, Nowa Zelandia jest ważnym partnerem w regionie Południowego Pacyfiku. Z tego względu stosunki z Nową Zelandią wymagają nadania im wyższej rangi i ujęcia ich w nową formułę prawną, a taką rolę spełnia właśnie przedmiotowa Umowa. Prace nad Umową, jej podpisanie oraz wejście w życie stanowią wyraz woli politycznej Strony unijnej i nowozelandzkiej do pogłębienia współpracy. Jest to zgodne z interesami Polski, gdyż Umowa poszerza ramy współpracy i daje narzędzia do pogłębienia oraz intensyfikacji dialogu politycznego z Nową Zelandią.

Przez rozbudowane regulacje poszczególnych dziedzin współpracy sektorowej – takich jak: zmiany klimatu, rolnictwo, ekologia, transport czy kultura i edukacja – postanowienia umowy pozytywnie przekładają się na współpracę dwustronną, służąc jako punkt odniesienia i element porządkujący. W wymiarze współpracy sektorowej szczególnie potencjał dostrzegamy w sferze kultury, edukacji, rolnictwa, nowych technologii, do których w Umowie przykładana jest istotną wagę.

3) Skutki gospodarcze

Wejście Umowy w życie przyczyni się do wzmocnienia stosunków UE z Nową Zelandią pod względem ekonomicznym. Unia Europejska jest dla Nowej Zelandii trzecim partnerem handlowym, po Chinach i Australii. Będzie to mieć znaczenie także dla Polski. Polsko-nowozelandzkie relacje handlowe cechuje wysoka dynamika (w

okresie styczeń–maj 2016 nastąpił wzrost obrotów o 277% w porównaniu z tym samym okresem w 2015 r., wolumen obrotów za pięć miesięcy br. wyniósł 125 mln USD, czyli więcej niż za cały rok 2015 i lata poprzednie – rocznie). Polska do Nowej Zelandii wysyła głównie statki, części maszyn i urządzeń mechanicznych, części samochodowe, maszyny i urządzenia elektryczne oraz farmaceutyki. Z Nowej Zelandii sprowadzamy statki, ryby i owoce morza, skrobię, jagnięcinę oraz miody. Pogłębienie współpracy powinno stanowić zachętę dla polskich instytucji i przedsiębiorców do większego zainteresowania nawiązywaniem kontaktów biznesowych z partnerami nowozelandzkimi i w efekcie pozytywnie wpływać na zwiększanie obecności polskiego biznesu w Nowej Zelandii. W ostatnim czasie poza przedsięwzięciami służącymi ekspansji polskich eksporterów, można odnotować próby zdefiniowania nowych obszarów w dziedzinie badań i innowacji.

Dodatkowo zawarte w Umowie o partnerstwie postanowienia dotyczące współpracy w kwestiach handlowych i gospodarczych przyczynią się do zacieśnienia dotychczasowej współpracy dwustronnej, na forum Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz innych forach wielostronnych.

4) Skutki finansowe

Wejście w życie Umowy nie spowoduje bezpośrednich obciążeń finansowych dla Rzeczypospolitej Polskiej.

5) Skutki społeczne

Wejście Umowy w życie w bardziej długoterminowej perspektywie będzie sprzyjać wzrostowi kontaktów między społeczeństwami Rzeczypospolitej Polskiej i Nowej Zelandii, co wpłynie pozytywnie na wzajemne poznanie się obywateli obu krajów. Zacieśnianie relacji powinno sprzyjać nawiązywaniu nowych kontaktów na szczeblu uczelni wyższych, a także samorządów, stowarzyszeń i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Obok pozytywnych skutków obowiązywania od 2010 r. umowy dwustronnej „Zwiedzaj i Pracuj” umożliwiającej młodym ludziom roczny pobyt oraz podejmowanie pracy i studiów, należy w tym kontekście przywołać fakt obecności w Nowej Zelandii sporej polskiej grupy narodowej (ok. siedmiu tysięcy), która może odegrać istotną rolę w kontaktach między dwoma krajami i społeczeństwami. Ponadto w wyniku wystąpienia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, można się spodziewać

większego napływu obywateli polskich do innych państw anglojęzycznych, w tym do Nowej Zelandii.

4. Tryb związania się Umową przez Rzeczpospolitą Polską

Ze względu na mieszany charakter Umowy, wynikający z zakresu kompetencji Unii Europejskiej oraz jej państw członkowskich, określonych w Traktacie o Unii Europejskiej oraz Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wejście w życie Umowy wymaga przeprowadzenia odpowiedniej procedury wyrażenia zgody na związanie również we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Umowa ustanawia mechanizm współpracy politycznej i handlowej między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Nową Zelandią. Mechanizm ten charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy, według określonych procedur. Ponadto Umowa reguluje kwestie uregulowane w Rzeczypospolitej Polskiej aktami rangi ustawowej (np. zamówienia publiczne, ochrona własności intelektualnej). W związku z powyższym Umowa podlega ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Umowa przewiduje podejmowanie współpracy w określonych dziedzinach oraz wymianę doświadczeń, a treść jej poszczególnych zapisów jest dosyć ogólna. Dlatego też w celu wykonania Umowy nie jest konieczne przyjęcie określonych środków prawnych. Wejście Umowy w życie nie spowoduje więc konieczności zmiany polskiego prawa.

**Wykaz sygnatariuszy Umowy o partnerstwie w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony, sporządzonej w Brukseli dnia 5 października 2016 r.
(według stanu na dzień 18 lutego 2020 r.)**

Lp.	Nazwa państwa	Data podpisania	Data złożenia dokumentu ratyfikacyjnego
1	Republika Austrii	05-10-2016	28-04-2017
2	Królestwo Belgii	05-10-2016	16-05-2019
3	Republika Bułgarii	05-10-2016	23-08-2017
4	Republika Chorwacji	05-10-2016	15-06-2018
5	Republika Cypryjska	05-10-2016	
6	Republika Czeska	05-10-2016	20-06-2017
7	Królestwo Danii	05-10-2016	
8	Republika Estońska	05-10-2016	16-01-2017
9	Republika Finlandii	05-10-2016	06-10-2017
10	Republika Francuska	05-10-2016	18-06-2019
11	Republika Grecka	05-10-2016	
12	Królestwo Hiszpanii	05-10-2016	11-09-2017
13	Królestwo Niderlandów	05-10-2016	27-11-2019
14	Irlandia	05-10-2016	25-06-2018
15	Republika Litewska	05-10-2016	07-06-2018
16	Republika Łotewska	05-10-2016	06-07-2017
17	Wielkie Księstwo Luksemburga	05-10-2016	01-06-2018
18	Republika Malty	05-10-2016	25-07-2018
19	Republika Federalna Niemiec	05-10-2016	19-01-2018
20	Rzeczpospolita Polska	05-10-2016	
21	Republika Portugalska	05-10-2016	06-12-2019
22	Republika Włoska	05-10-2016	
23	Rumunia	05-10-2016	04-12-2018
24	Królestwo Szwecji	05-10-2016	18-11-2019
25	Republika Słowacka	05-10-2016	
26	Republika Słowenii	05-10-2016	26-04-2019
27	Unia Europejska	05-10-2016	
28	Węgry	05-10-2016	31-07-2017

29	Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	05-10-2016	13-12-2018
30	Nowa Zelandia	05-10-2016	

UMOWA O PARTNERSTWIE

**w zakresie stosunków i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi,
z jednej strony, a Nową Zelandią, z drugiej strony**

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARI,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

państwa członkowskie Unii Europejskiej, zwane dalej „państwami członkowskimi”,

z jednej strony, oraz

NOWA ZELANDIA,

z drugiej strony,

zwane dalej „Stronami”,

UWZGLĘDNIAJĄC łączące je wartości i bliskie więzy historyczne, polityczne, gospodarcze i kulturowe,

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJĄC postępy osiągnięte w rozwijaniu wzajemnie korzystnych stosunków od czasu przyjęcia wspólnej deklaracji w sprawie stosunków i współpracy między Unią Europejską a Nową Zelandią w dniu 21 września 2007 r.,

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie do realizacji celów i zasad wyrażonych w Karcie Narodów Zjednoczonych („Karta ONZ”) oraz do wzmocnienia roli Organizacji Narodów Zjednoczonych („ONZ”),

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji i praw człowieka, ustanowionych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych istotnych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, jak również zasad praworządności i dobrych rządów,

UZNAJĄC szczególne zobowiązanie rządu Nowej Zelandii do przestrzegania zasad Traktatu z Waitangi,

PODKREŚLAJĄC wszechstronny charakter swoich stosunków i znaczenie zapewnienia spójnych ram wspierających rozwój tych stosunków,

WYRAŻAJĄC wspólną chęć do przeniesienia stosunków na poziom zacieśnionego partnerstwa,

POTWIERDZAJĄC dążenie do zacieśnienia i rozwoju dialogu politycznego i współpracy,

DAŻĄC do umocnienia, pogłębienia i zróżnicowania współpracy w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym, regionalnym i globalnym dla obopólnej korzyści,

UZNAJĄC potrzebę zacieśnienia współpracy w dziedzinach sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa,

UZNAJĄC pragnienie wspierania zrównoważonego rozwoju w aspekcie gospodarczym, społecznym i środowiskowym;

UZNAJĄC TAKŻE, że w ich wspólnym interesie leży propagowanie wzajemnego zrozumienia i silnych więzi międzyludzkich, m.in. dzięki turystyce, wzajemnym uzgodnieniom, które umożliwiają młodym ludziom wyjazd do innego kraju i podjęcie pracy i nauki oraz odbywanie innych krótkich wizyt,

POTWIERDZAJĄC zdecydowane zobowiązanie do wspierania wzrostu gospodarczego, światowego ładu gospodarczego, stabilności finansowej oraz skutecznego multilateralizmu,

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie do współpracy na rzecz międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa,

OPIERAJĄC SIĘ NA umowach zawartych między Unią a Nową Zelandią, przede wszystkim dotyczących zarządzania kryzysowego, nauki i technologii, usług lotniczych, procedur oceny zgodności oraz środków sanitarnych,

STWIERDZAJĄC, że w przypadku gdy Strony postanowią zawrzeć, w ramach niniejszej Umowy, umowy szczegółowe dotyczące przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, które mają zostać zawarte przez Unię na mocy części trzeciej tytułu V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowienia takich przyszłych umów nie będą wiążące dla Zjednoczonego Królestwa ani Irlandii, chyba że Unia wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią, odnośnie do ich poprzednich stosunków dwustronnych, zawiadomi Nową Zelandię, że Zjednoczone Królestwo lub Irlandia mają zostać związane taką umową jako część Unii zgodnie z protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Podobnie wszelkie późniejsze środki wewnętrzne Unii, które miałyby zostać przyjęte zgodnie z wyżej wymienionym tytułem V w celu wykonania niniejszej umowy, nie byłyby wiążące dla Zjednoczonego Królestwa ani Irlandii, chyba że zgłosiłyby one chęć uczestnictwa w takich środkach lub ich przyjęcia zgodnie z protokołem nr 21. Odnotowując również, że takie przyszłe umowy lub takie późniejsze środki wewnętrzne Unii wchodziłyby w zakres protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii załączonego do wspomnianych Traktatów,

POSTANAWIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

TYTUŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Cel Umowy

Celem niniejszej Umowy jest ustanowienie zacieśnionego partnerstwa między Stronami oraz pogłębienie i usprawnienie współpracy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, odzwierciedlających wspólne wartości i zasady, między innymi przez nasilenie dialogu na wysokim szczeblu.

Artykuł 2

Podstawa współpracy

1. Strony potwierdzają zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności oraz praworządności i dobrej administracji.

Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka oraz podstawowych wolności określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, a także poszanowanie zasady praworządności stanowi fundament polityki wewnętrznej i międzynarodowej Stron oraz zasadniczy element niniejszej Umowy.

2. Strony potwierdzają zobowiązanie do przestrzegania postanowień Karty ONZ oraz wyrażonych w niej wspólnych wartości.

3. Strony potwierdzają zobowiązanie do wspierania zrównoważonego rozwoju i wzrostu we wszystkich jego aspektach, udziału w realizacji celów rozwoju uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym oraz współpracy w celu sprostania globalnym wyzwaniom środowiskowym, łącznie ze zmianą klimatu.

4. Strony podkreślają wspólne zobowiązanie do utrzymania wszechstronnego charakteru łączących je stosunków dwustronnych oraz do rozszerzenia i pogłębienia tych stosunków, m.in. poprzez zawarcie szczególnych umów lub uzgodnień.

5. Wykonanie niniejszej Umowy jest oparte na zasadach dialogu, wzajemnego poszanowania, partnerstwa na zasadach równości, konsensusu oraz poszanowania prawa międzynarodowego.

Artykuł 3

Dialog

1. Strony zgodnie postanawiają usprawnić regularny dialog we wszystkich obszarach objętych niniejszą Umową z myślą o realizacji jej celów.

2. Dialog pomiędzy Stronami odbywa się przez kontakty, wymiany i konsultacje na wszystkich szczeblach, a w szczególności przyjmuje następujące formy:

a) spotkania na szczeblu przywódców, które są organizowane regularnie, gdy tylko Strony uznają je za konieczne;

b) konsultacje i wizyty na szczeblu ministerialnym, które odbywają się w sytuacjach oraz w miejscach ustalonych przez Strony;

c) konsultacje na szczeblu ministrów spraw zagranicznych, które odbywają się regularnie, a w miarę możliwości raz do roku;

d) spotkania urzędników wyższego szczebla w celu przeprowadzenia konsultacji w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania lub poprzez wymianę informacji i współpracę w zakresie najważniejszych wydarzeń krajowych lub międzynarodowych;

- e) dialogi sektorowe na temat kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; oraz
- f) wymiany delegacji między Parlamentem Europejskim a Parlamentem Nowej Zelandii.

Artykuł 4

Współpraca w ramach organizacji regionalnych i międzynarodowych

Strony zobowiązują się współpracować przez wymianę poglądów na temat kwestii merytorycznych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, a w stosownych przypadkach, przez dzielenie się informacjami na temat stanowisk w ramach regionalnych i międzynarodowych forów i organizacji.

TYTUŁ II

DIALOG POLITYCZNY I WSPÓŁPRACA W KWESTIACH POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA

Artykuł 5

Dialog polityczny

Strony zgodnie postanawiają usprawnić regularny dialog polityczny na wszystkich szczeblach, szczególnie z myślą o omawianiu kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania objętych niniejszym tytułem i wzmocnieniu wspólnego podejścia do kwestii międzynarodowych. Strony zgodnie postanawiają, że na potrzeby niniejszego tytułu termin „dialog polityczny” oznacza wymianę informacji i konsultacje, formalne bądź nieformalne, na każdym szczeblu administracji.

Artykuł 6

Zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji, praw człowieka i praworządności

W trosce o realizację wspólnego zobowiązania Stron do poszanowania zasad demokracji, praw człowieka i praworządności Strony zgodnie postanawiają:

- a) propagować podstawowe zasady dotyczące wartości demokratycznych, praw człowieka i praworządności, także na forach wielostronnych; oraz
- b) współpracować, a w stosownych przypadkach wzajemnie koordynować, we wdrażaniu w praktyce zasad demokracji, praw człowieka i praworządności, również w państwach trzecich.

Artykuł 7

Zarządzanie kryzysowe

Strony potwierdzają zobowiązanie do propagowania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, m.in. poprzez Umowę między Nową Zelandią a Unią Europejską ustanawiającą ogólne zasady udziału Nowej Zelandii w prowadzonych przez Unię Europejską operacjach zarządzania kryzysowego, podpisaną w Brukseli dnia 18 kwietnia 2012 r.

Artykuł 8

Przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia („BMR”) i środków jej przenoszenia, zarówno wśród państw, jak i podmiotów niepublicznych, stanowi jedno z największych zagrożeń dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. Strony potwierdzają zobowiązanie do przestrzegania i pełnego wdrożenia na szczeblu krajowym istniejących zobowiązań na mocy międzynarodowych traktatów o rozbrojeniu i nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz umów i innych istotnych zobowiązań międzynarodowych. Strony zgodnie postanawiają współpracować i przyczyniać się do walki z rozprzestrzenianiem BMR i systemów jej przenoszenia. Strony zgodnie postanawiają, że powyższe postanowienie stanowi istotny element niniejszej Umowy.

2. Ponadto Strony zgodnie postanawiają współpracować i przyczynić się do zapobiegania rozprzestrzenianiu BMR i systemów jej przenoszenia poprzez:
 - a) podejmowanie działań mających na celu, stosownie do okoliczności, podpisywanie i ratyfikowanie wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych lub przystępowanie do nich i ich pełną realizację;
 - b) utrzymanie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu, obejmującego zarówno kontrolę wywozu, jak i tranzytu towarów związanych z BMR, w tym kontroli końcowego przeznaczenia technologii podwójnego zastosowania pod kątem BMR oraz przewidującego skuteczne sankcje w przypadku naruszenia kontroli wywozu.
3. Strony zgodnie postanawiają nawiązać regularny dialog polityczny na ten temat.

Artykuł 9

Broń strzelecka i lekka

1. Strony uznają, że nielegalna produkcja broni strzeleckiej i lekkiej („BSiL”), w tym amunicji do tej broni, ich transfer i obrót nimi, a także ich nadmierne gromadzenie, nieprawidłowe zarządzanie, niewłaściwe zabezpieczanie zapasów oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stwarzają poważne zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.
2. Strony potwierdzają zobowiązanie dotyczące przestrzegania i pełnego wywiązania się z obowiązku rozwiązania problemu nielegalnego handlu BSiL, w tym amunicją do niej, w ramach istniejących porozumień międzynarodowych i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz zobowiązań podjętych w ramach innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tej dziedzinie, takich jak Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach.
3. Strony zobowiązują się współpracować i zapewnić koordynację i komplementarność swoich działań na rzecz rozwiązania problemu nielegalnego handlu BSiL, w tym amunicją do niej, na poziomie światowym, regionalnym, podregionalnym i krajowym oraz zgodnie postanawiają nawiązać regularny dialog polityczny na ten temat.

Artykuł 10

Międzynarodowy Trybunał Karny

1. Strony potwierdzają, że najcięższe przestępstwa wzbudzające niepokój całej społeczności międzynarodowej nie powinny pozostawać bezkarne i że należy zapewnić ich ściganie poprzez podejmowanie działań na poziomie krajowym albo międzynarodowym, w tym przez Międzynarodowy Trybunał Karny.
2. Propagując umacnianie pokoju i międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości, Strony potwierdzają swoją gotowość do:
 - a) przystąpienia do wdrożenia Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego („statut rzymski”), a w stosownych przypadkach także instrumentów powiązanych;
 - b) wymiany doświadczeń z partnerami regionalnymi na temat przyjmowania dostosowań prawnych koniecznych do ratyfikacji i wykonania statutu rzymskiego; oraz
 - c) współpracy na rzecz osiągnięcia celu, jakim jest uniwersalność i integralność statutu rzymskiego.

Artykuł 11

Współpraca przy zwalczaniu terroryzmu

1. Strony potwierdzają znaczenie walki z terroryzmem przy pełnym poszanowaniu praworządności, prawa międzynarodowego, w szczególności Karty ONZ oraz odpowiednich rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, przepisów dotyczących praw człowieka, prawa uchodźczego i międzynarodowego prawa humanitarnego.

2. W tym kontekście i biorąc pod uwagę globalną strategię ONZ w sprawie zwalczania terroryzmu, zawartą w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 60/288 z dnia 8 września 2006 r., Strony zgodnie postanawiają współpracować w celu zapobiegania terroryzmowi i jego eliminowania, w szczególności:

- a) w ramach pełnego wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1267, 1373 i 1540 oraz innych odpowiednich rezolucji ONZ i instrumentów międzynarodowych;
- b) poprzez wymianę informacji na temat grup terrorystycznych oraz ich sieci wsparcia, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa międzynarodowego i krajowego;
- c) poprzez wymianę poglądów na temat:
 - (i) środków i metod stosowanych w celu zwalczania terroryzmu, w tym w dziedzinach technicznych i w zakresie szkoleń,
 - (ii) zapobiegania terroryzmowi, oraz
 - (iii) najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony praw człowieka w ramach walki z terroryzmem,
- d) poprzez współpracę mającą na celu pogłębienie konsensusu międzynarodowego w kwestii walki z terroryzmem i odpowiednich ram prawnych oraz poprzez działanie na rzecz jak najszybszego osiągnięcia porozumienia w sprawie całościowej konwencji dotyczącej terroryzmu międzynarodowego w celu uzupełnienia istniejących instrumentów ONZ dotyczących zwalczania terroryzmu; oraz
- e) poprzez propagowanie współpracy między państwami członkowskimi ONZ w celu skutecznego wdrożenia, za pomocą wszelkich właściwych środków, globalnej strategii ONZ w sprawie zwalczania terroryzmu.

3. Strony potwierdzają zobowiązanie do przestrzegania międzynarodowych standardów ustanowionych przez Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy („FATF”) w celu zwalczania finansowania terroryzmu.

4. Strony potwierdzają zobowiązanie do współpracy w celu zapewnienia pomocy w budowaniu zdolności do zwalczania terroryzmu w innych państwach, które potrzebują zasobów i wiedzy fachowej, aby móc zapobiegać działalności terrorystycznej i reagować na nią, m.in. w ramach Światowego Forum na rzecz Zwalczania Terroryzmu („GCTF”).

TYTUŁ III

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE GLOBALNEGO ROZWOJU I POMOCY HUMANITARNEJ

Artykuł 12

Ustalenia dotyczące rozwoju

1. Strony potwierdzają zobowiązanie do wspierania zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się w celu ograniczenia ubóstwa i przyczyniania się do zapewnienia bezpieczeństwa, sprawiedliwości i dobrobytu na świecie.
2. Strony uznają znaczenie współpracy, dzięki której działalność rozwojowa może wywierać większy wpływ, mieć szerszy zasięg i oddziaływanie, w tym w regionie Pacyfiku.
3. W tym celu Strony zgodnie postanawiają:
 - a) prowadzić wymianę poglądów, a w stosownych przypadkach także koordynację stanowisk w kwestiach związanych z rozwojem na forach regionalnych i międzynarodowych, by propagować zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy na rzecz rozwoju społecznego; oraz
 - b) wymieniać się informacjami dotyczącymi swoich odpowiednich programów rozwojowych, a w stosownych przypadkach także koordynować zaangażowanie w kraju w celu zwiększenia wpływu na zrównoważony rozwój i eliminację ubóstwa.

Artykuł 13

Pomoc humanitarna

Strony potwierdzają swoje wspólne zobowiązanie do udzielania pomocy humanitarnej i w razie potrzeby podejmują wysiłki na rzecz koordynacji działań w tej dziedzinie.

TYTUŁ IV

WSPÓŁPRACA W KWESTIACH GOSPODARCZYCH I HANDLOWYCH

Artykuł 14

Dialog na temat zagadnień gospodarczych, handlowych i inwestycyjnych

1. Strony zobowiązują się do prowadzenia dialogu i współpracy w kwestiach gospodarczych, handlowych i inwestycyjnych, tak aby ułatwić handel dwustronny oraz przepływy inwestycyjne. Uznając równocześnie znaczenie dążenia do tego celu za pomocą wielostronnego systemu handlu, opartego na zasadach, Strony potwierdzają zobowiązanie do współpracy w ramach Światowej Organizacji Handlu („WTO”) w celu doprowadzenia do dalszej liberalizacji handlu.
2. Strony zgodnie postanawiają zachęcać do wymiany informacji i doświadczeń dotyczących prowadzonej polityki i tendencji makroekonomicznych, łącznie z wymianą informacji na temat koordynacji polityki gospodarczej w ramach regionalnej współpracy i integracji gospodarczej.
3. Strony kontynuują merytoryczny dialog mający na celu propagowanie handlu towarami, w tym produktami rolnymi i innymi produktami podstawowymi, surowcami, wyrobami gotowymi i produktami o wysokiej wartości dodanej. Strony uznają, że przejrzyste, rynkowe podejście jest najlepszym sposobem stworzenia warunków sprzyjających inwestycjom w zakresie produkcji i handlu takimi produktami oraz wspierania ich skutecznego rozdziału i wykorzystania.
4. Strony prowadzą merytoryczny dialog mający na celu propagowanie dwustronnego handlu usługami i wymianę informacji i doświadczeń dotyczących warunków nadzoru sprawowanego przez obie Strony. Strony zgodnie postanawiają także zacieśniać współpracę w celu usprawnienia systemów rachunkowych, kontrolnych, nadzorczych i regulacyjnych w bankowości, ubezpieczeniach oraz innych obszarach sektora finansowego.
5. Strony zachęcają do tworzenia atrakcyjnych i stabilnych warunków dla obustronnych inwestycji poprzez dialog mający na celu umacnianie wzajemnego zrozumienia i współpracy w zakresie inwestycji, badanie mechanizmów ułatwiających przepływy inwestycji oraz promowanie stabilnych, przejrzystych i otwartych zasad działania dla inwestorów.
6. Strony przekazują sobie wzajemnie informacje temat rozwoju dwustronnej i międzynarodowej wymiany handlowej, inwestycji oraz handlowych aspektów innych polityk, w tym swoich strategii w odniesieniu do umów o wolnym handlu („FTA”) oraz dotyczących ich programów i kwestii regulacyjnych, które mogą mieć wpływ na dwustronny handel i inwestycje.
7. Tego rodzaju dialog i współpraca w zakresie handlu i inwestycji będą realizowane między innymi poprzez:
 - a) coroczny dialog na temat polityki handlowej z udziałem urzędników wyższego szczebla uzupełniony spotkaniami ministrów do spraw handlu, zgodnie z ustaleniami Stron;
 - b) coroczny dialog w sprawie handlu produktami rolnymi; oraz
 - c) inne wymiany sektorowe uzgodnione przez Strony.
8. Strony zobowiązują się do współpracy w zakresie wsparcia i zapewniania warunków dla wzrostu wymiany handlowej i inwestycji pomiędzy Stronami, w tym w miarę możliwości poprzez negocjacje w sprawie nowych umów.

Artykuł 15

Zagadnienia sanitarne i fitosanitarne

1. Strony zgodnie postanawiają zacieśnić współpracę w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych („SPS”) w ramach Porozumienia WTO w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, Komisji Kodeksu Żywnościowego, Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt („OIE”) oraz odpowiednich organizacji międzynarodowych i regionalnych działających w ramach Międzynarodowej konwencji ochrony roślin („IPPC”). Taka współpraca ma na celu poprawę wzajemnego zrozumienia środków sanitarnych i fitosanitarnych stosowanych przez Strony, a także ułatwienie handlu między Stronami i może obejmować:
 - a) wymianę informacji;

- b) zastosowanie wymogów przywozowych dla całego terytorium drugiej Strony;
- c) przeprowadzanie weryfikacji całości lub części systemów inspekcji i certyfikacji stosowanych przez organy drugiej Strony zgodnie z odpowiednimi międzynarodowymi standardami Kodeksu Żywnościowego, OIE i IPPC dotyczącymi oceny takich systemów; oraz
- d) uznanie obszarów wolnych od chorób i szkodników oraz obszarów niewielkiego rozpowszechnienia chorób i szkodników.

2. W tym celu Strony zobowiązują się do pełnego wykorzystania istniejących instrumentów, takich jak Umowa między Wspólnotą Europejską a Nową Zelandią w sprawie środków sanitarnych stosowanych w handlu żywymi zwierzętami i produktami zwierzęcymi, podpisana w Brukseli dnia 17 grudnia 1996 r., oraz do współpracy w ramach właściwego forum dwustronnego w innych kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych nieobjętych tą umową.

Artykuł 16

Dobrostan zwierząt

Strony potwierdzają również znaczenie podtrzymania wzajemnego zrozumienia i współpracy w kwestiach dobrostanu zwierząt i będą nadal wymieniać się informacjami i współpracować w ramach forum współpracy na rzecz dobrostanu zwierząt zorganizowanego przez Komisję Europejską i właściwe organy Nowej Zelandii, a także ściśle ze sobą współpracować w tych kwestiach w ramach OIE.

Artykuł 17

Bariery techniczne w handlu

1. Strony podzielają pogląd, że głównym elementem ułatwiającym handel towarami jest większa spójność norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności.
2. Strony uznają wspólny interes związany z ograniczaniem barier technicznych w handlu i w tym celu zobowiązują się do współpracy w ramach Porozumienia WTO w sprawie barier technicznych w handlu oraz Porozumienia w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności między Wspólnotą Europejską a Nową Zelandią, podpisanego w Wellington w dniu 25 czerwca 1998 r.

Artykuł 18

Polityka konkurencji

Strony potwierdzają zobowiązanie do wspierania konkurencji w działalności gospodarczej poprzez odnośne przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące konkurencji. Strony zgodnie postanawiają dzielić się informacjami na temat polityki konkurencji i kwestii powiązanych oraz zacieśniać współpracę pomiędzy swoimi organami ochrony konkurencji.

Artykuł 19

Zamówienia publiczne

1. Strony potwierdzają zobowiązanie do podtrzymywania otwartości i przejrzystości w ramach zamówień publicznych, które zgodnie z ich zobowiązaniami międzynarodowymi będą sprzyjać najlepszemu stosunkowi jakości do ceny, konkurencyjności rynków i niedyskryminacyjnym praktykom nabywczym, a tym samym będą sprzyjać wymianie handlowej między Stronami.
2. Strony zgodnie postanawiają zintensyfikować prowadzone konsultacje, współpracę oraz wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w dziedzinie zamówień publicznych w odniesieniu do kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w odniesieniu do ram regulacyjnych Stron.

3. Strony zgodnie postanawiają zbadać sposoby dalszego ułatwiania wzajemnego dostępu do swoich rynków zamówień publicznych oraz wymiany poglądów na temat środków i praktyk, które mogłyby niekorzystnie wpływać na realizację zamówień publicznych między nimi.

Artykuł 20

Surowce

1. Strony zacieśniają współpracę w kwestiach dotyczących surowców poprzez dwustronny dialog lub kontakty na odpowiednich forach wielostronnych bądź w ramach instytucji międzynarodowych, na wniosek którejkolwiek ze Stron. Współpraca ta ma w szczególności na celu usunięcie barier w handlu surowcami, wzmocnienie globalnych ram handlu surowcami opartych na określonych regułach oraz promowanie przejrzystości na światowych rynkach surowców.
2. Współpraca ta może obejmować między innymi następujące dziedziny:
 - a) kwestie podaży i popytu, dwustronnej wymiany handlowej i inwestycji, a także istotne kwestie związane z handlem międzynarodowym;
 - b) taryfowe i pozataryfowe bariery w handlu surowcami oraz związanych z nim usług i inwestycji;
 - c) otoczenie regulacyjne każdej ze Stron; oraz
 - d) najlepsze praktyki w zakresie zrównoważonego rozwoju przemysłu wydobywczego, w tym polityki w zakresie surowców mineralnych, planowania zagospodarowania przestrzennego i procedur wydawania pozwoleń.

Artykuł 21

Własność intelektualna

1. Strony potwierdzają znaczenie swoich praw i obowiązków w odniesieniu do praw własności intelektualnej, w tym praw autorskich i pokrewnych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych, wzorów oraz patentów i ich egzekwowania, zgodnie z najsurowszymi normami międzynarodowymi, których Strony przestrzegają.
2. Strony zgodnie postanawiają wymieniać się informacjami i doświadczeniami w kwestiach dotyczących własności intelektualnej obejmujących:
 - a) praktykę, propagowanie, upowszechnianie, usprawnianie, zarządzanie, harmonizację, ochronę i skuteczne wykonywanie praw własności intelektualnej;
 - b) zapobieganie naruszeniom praw własności intelektualnej;
 - c) walkę z podrabianiem i piractwem poprzez odpowiednie formy współpracy; oraz
 - d) funkcjonowanie organów odpowiedzialnych za ochronę i egzekwowanie praw własności intelektualnej.
3. Strony zgodnie postanawiają wymieniać się informacjami i propagować dialog dotyczący ochrony zasobów genetycznych, tradycyjnej wiedzy i folkloru.

Artykuł 22

Cła

1. Strony zacieśniają współpracę w sprawach celnych, w tym w kwestii ułatwień w handlu, w celu dalszego uproszczenia i harmonizacji procedur celnych oraz dążenia do wspólnych działań w ramach odpowiednich inicjatyw międzynarodowych.
2. Bez uszczerbku dla innych form współpracy ustanowionych niniejszą Umową Strony rozważają możliwość przyjęcia instrumentów w sprawie współpracy celnej i wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

*Artykuł 23***Współpraca w sprawach podatkowych**

1. Dążąc do umocnienia i rozwoju działalności gospodarczej, a równocześnie uwzględniając konieczność stworzenia odpowiednich ram regulacyjnych, Strony uznają potrzebę i zobowiązują się do wdrożenia zasad dobrej administracji w obszarze podatków, tj. przejrzystości, wymiany informacji i uczciwej konkurencji podatkowej.
2. W tym celu Strony, w ramach posiadanych kompetencji, będą starały się poprawić międzynarodową współpracę w dziedzinie opodatkowania, ułatwić pobór legalnych dochodów podatkowych oraz opracować środki służące skutecznemu stosowaniu zasad dobrej administracji, o których mowa w ust. 1.

*Artykuł 24***Przejrzystość**

Strony uznają znaczenie przejrzystości oraz odpowiednich procedur przy zarządzaniu swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi dotyczącymi handlu; w tym celu Strony potwierdzają zobowiązania określone w porozumieniach WTO, w tym w art. X Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu z 1994 r. oraz w art. III Układu ogólnego w sprawie handlu usługami.

*Artykuł 25***Handel i zrównoważony rozwój**

1. Strony uznają, że do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju można się przyczyniać, promując wzajemnie się wspierające polityki w zakresie handlu, ochrony środowiska i pracy, i potwierdzają zobowiązanie do promowania światowego i dwustronnego handlu i inwestycji w taki sposób, by wnieść wkład w realizację tego celu.
2. Strony uznają prawo każdej ze Stron do ustanowienia własnych krajowych poziomów w zakresie ochrony środowiska i ochrony pracy oraz do przyjęcia lub zmiany swoich odpowiednich przepisów i polityk, zgodnie z zobowiązaniem do przestrzegania międzynarodowych standardów i porozumień.
3. Strony uznają, że nie należy zachęcać do wymiany handlowej lub inwestycji przez obniżenie lub oferowanie obniżenia poziomu ochrony przewidzianego w przepisach krajowych dotyczących środowiska lub pracy. Strony uznają, że nie należy także wykorzystywać przepisów prawa z dziedziny ochrony środowiska czy prawa pracy ani polityki i praktyki w tym zakresie do celów protekcjonizmu handlowego.
4. Strony wymieniają się informacjami i dzielą się doświadczeniami na temat swoich działań na rzecz spójności i wzajemnego wsparcia między handlem, polityką społeczną i ochroną środowiska, w tym na temat aspektów takich jak społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, towary i usługi związane z ochroną środowiska, przyjazne dla klimatu produkty i technologie, oraz programy zapewnienia zrównoważonego rozwoju, a także na temat innych aspektów określonych w tytule VIII, oraz zacieśniają dialog i współpracę w kwestiach zrównoważonego rozwoju, które mogą pojawić się w kontekście stosunków handlowych.

*Artykuł 26***Dialog ze społeczeństwem obywatelskim**

Strony zachęcają do dialogu pomiędzy organizacjami rządowymi i pozarządowymi, takimi jak związki zawodowe, zrzeszenia pracodawców, stowarzyszenia branżowe, izby handlowe i przemysłowe, w celu wspierania handlu i inwestycji w dziedzinach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

*Artykuł 27***Współpraca w sektorze przedsiębiorstw**

Strony wspierają silniejsze powiązania między przedsiębiorstwami oraz zacieśniają powiązania między rządem a przedsiębiorstwami poprzez działania realizowane z udziałem przedsiębiorstw, m.in. w kontekście dialogu Azja–Europa („ASEM”).

Współpraca ta zmierza w szczególności do podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw.

*Artykuł 28***Turystyka**

Uznając znaczenie turystyki w pogłębianiu wzajemnego zrozumienia i szacunku między narodami Unii Europejskiej i Nowej Zelandii oraz korzyści ekonomiczne płynące z rozwoju turystyki, Strony zgodnie postanawiają współpracować w celu zwiększenia obustronnego ruchu turystycznego między Unią i Nową Zelandią.

TYTUŁ V

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE SPRAWIEDLIWOŚCI, WOLNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA

*Artykuł 29***Współpraca prawna**

1. Strony zgodnie postanawiają rozwijać współpracę w sprawach cywilnych i handlowych, w szczególności w odniesieniu do negocjowania, ratyfikowania i wykonania wielostronnych konwencji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych, a przede wszystkim konwencji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w zakresie międzynarodowej współpracy prawnej i sporów sądowych, jak również ochrony dzieci.
2. W odniesieniu do współpracy sądowej w sprawach karnych Strony zacieśniają współpracę w zakresie wzajemnej pomocy prawnej, zgodnie ze stosownymi instrumentami międzynarodowymi.

W stosownych przypadkach współpraca ta może obejmować przystąpienie do odnośnych instrumentów ONZ oraz ich wdrożenie. W stosownych przypadkach może ona również polegać na udzielaniu poparcia dla odnośnych instrumentów Rady Europy oraz na współpracy między właściwymi organami nowozelandzkimi a Eurojustem.

*Artykuł 30***Współpraca organów ścigania**

Strony zgodnie postanawiają ustanowić współpracę między organami, agencjami i służbami ścigania oraz uczestniczyć w zwalczaniu i likwidowaniu przestępczości międzynarodowej i zagrożeń terrorystycznych wspólnych dla Stron. Współpraca między organami, agencjami i służbami ścigania może odbywać się w formie wzajemnej pomocy w prowadzeniu dochodzeń, wymiany technik dochodzeniowych, wspólnego kształcenia i szkolenia pracowników organów, agencji i służb ścigania oraz w formie wszelkich innych wspólnych działań i rodzajów pomocy wzajemnie uzgodnionych przez Strony.

*Artykuł 31***Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i korupcji**

1. Strony potwierdzają zobowiązanie do współpracy w zakresie zapobiegania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przestępczości gospodarczej i finansowej, korupcji, fałszowaniu pieniądza i nielegalnym transakcjom oraz do zwalczania tych zjawisk poprzez pełne przestrzeganie wzajemnych międzynarodowych zobowiązań w tej dziedzinie, w tym zobowiązań do skutecznej współpracy w odzyskiwaniu mienia lub środków uzyskanych w wyniku czynów korupcyjnych.

2. Strony propagują wdrożenie Konwencji ONZ przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętej w dniu 15 listopada 2000 r.
3. Strony propagują także wdrożenie Konwencji ONZ przeciwko korupcji, przyjętej w dniu 31 października 2002 r., z uwzględnieniem zasad przejrzystości i udziału społeczeństwa obywatelskiego.

Artykuł 32

Zwalczanie niedozwolonych środków odurzających

1. W granicach swoich uprawnień i kompetencji Strony współpracują na rzecz realizacji wyważonej i zintegrowanej strategii w kwestiach związanych z obrotem środkami odurzającymi.
2. Strony podejmują współpracę mającą na celu likwidowanie międzynarodowych siatek przestępczych zajmujących się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi polegającą m.in. na wymianie informacji, szkoleniach i wymianie najlepszych praktyk, w tym w zakresie stosowania specjalnych technik dochodzeniowych. Szczególne wysiłki skierowane są na zwalczanie przenikania przestępczości do sfery legalnej gospodarki.

Artykuł 33

Zwalczanie cyberprzestępczości

1. Strony zacieśniają współpracę w celu zapobiegania i zwalczania przestępczości z wykorzystaniem zaawansowanej technologii, cyberprzestępczości i przestępczości elektronicznej oraz rozpowszechniania treści terrorystycznych oraz materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych za pośrednictwem internetu, przez wymianę informacji i doświadczeń praktycznych zgodnie ze swoim prawem krajowym i międzynarodowymi zobowiązaniami dotyczącymi praw człowieka.
2. Strony wymieniają się informacjami na temat kształcenia i szkolenia śledczych zajmujących się cyberprzestępczością, prowadzenia dochodzeń w sprawach związanych z cyberprzestępczością oraz kryminalistyki cyfrowej.

Artykuł 34

Zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

1. Strony podkreślają konieczność współpracy w zakresie zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych do prania dochodów z działalności przestępczej każdego rodzaju, w tym z nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i korupcji, a także współpracy w zakresie zwalczania finansowania terroryzmu. Współpraca ta obejmuje również odzyskiwanie mienia lub środków uzyskanych z działalności przestępczej.
2. Strony wymieniają się odpowiednimi informacjami w ramach określonych stosownymi przepisami oraz wdrażają właściwe środki, aby zwalczać pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu zgodnie ze standardami przyjętymi przez odpowiednie podmioty międzynarodowe działające w tym obszarze, takie jak FATF.

Artykuł 35

Migracja i azyl

1. Strony potwierdzają zobowiązanie do współpracy i wymiany poglądów w obszarach migracji, w tym nielegalnej imigracji, handlu ludźmi, azylu, integracji, mobilności i rozwoju pracowników, wiz, bezpieczeństwa dokumentów, danych biometrycznych i zarządzania granicami.
2. Strony zgodnie postanawiają współpracować na rzecz zapobiegania nielegalnej migracji i kontrolowania jej. W tym celu:
 - a) Nowa Zelandia bez żadnych dodatkowych formalności dokonuje readmisji swoich obywateli przebywających nielegalnie na terytorium państwa członkowskiego, jeśli wystąpi ono z takim wnioskiem; oraz
 - b) każde państwo członkowskie bez żadnych dodatkowych formalności dokonuje readmisji swoich obywateli przebywających nielegalnie na terytorium Nowej Zelandii, jeśli wystąpi ona z takim wnioskiem.

Zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi, wynikającymi m.in. z Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym podpisanej w dniu 7 grudnia 1944 r., państwa członkowskie i Nowa Zelandia dostarczają swoim obywatelom dokumenty tożsamości właściwe do tego celu.

3. Strony zbadają, na wniosek którejkolwiek ze Stron, możliwość zawarcia umowy o readmisji między Nową Zelandią a Unią zgodnie z art. 52 ust. 1 niniejszej Umowy. Strony rozważą zawarcie w takiej umowie stosownych uzgodnień dotyczących readmisji obywateli państw trzecich i bezpaństwowców.

Artykuł 36

Ochrona konsularna

1. Nowa Zelandia wyraża zgodę, aby placówki dyplomatyczne i konsularne każdego reprezentowanego państwa członkowskiego mogły sprawować ochronę konsularną w Nowej Zelandii w imieniu innych państw członkowskich, które nie mają stałego przedstawicielstwa w Nowej Zelandii.

2. Unia i państwa członkowskie wyrażają zgodę, aby placówki dyplomatyczne i konsularne Nowej Zelandii mogły sprawować ochronę konsularną w imieniu państwa trzeciego oraz aby państwa trzecie mogły sprawować ochronę konsularną w imieniu Nowej Zelandii w tych miejscach w Unii, gdzie Nowa Zelandia lub zainteresowane państwo trzecie nie mają stałego przedstawicielstwa.

3. Ustępy 1 i 2 mają na celu zwolnienie z wszelkich wymogów dotyczących zgłoszenia lub uzyskania zgody, które w przeciwnym razie mogłyby mieć zastosowanie.

4. Strony zgodnie postanawiają ułatwiać dialog między ich właściwymi organami na temat spraw konsularnych.

Artykuł 37

Ochrona danych osobowych

1. Strony zgodnie postanawiają współpracować w celu rozwijania swoich stosunków w kontekście decyzji Komisji Europejskiej w sprawie odpowiedniej ochrony danych osobowych w Nowej Zelandii, oraz do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych, zgodnie z odpowiednimi międzynarodowymi instrumentami i standardami, m.in. wytycznymi Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju („OECD”) dotyczącymi ochrony prywatności i transgranicznych przepływów danych osobowych.

2. Taka współpraca może polegać m.in. na wymianie informacji i wiedzy fachowej. Może ona również obejmować współpracę między organami regulacyjnymi działającymi w ramach takich struktur jak OECD (Grupa Robocza ds. Bezpieczeństwa i Prywatności w Gospodarce Cyfrowej) oraz Światowa Sieć na rzecz Prywatności (Global Privacy Enforcement Network).

TYTUŁ VI

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE BADAŃ NAUKOWYCH, INNOWACJI I SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Artykuł 38

Badania naukowe i innowacje

1. Strony zgodnie postanawiają zacieśniać współpracę w dziedzinie badań i innowacji.

2. Strony wspierają, rozwijają i ułatwiają wspólne działania podejmowane w obszarach badań naukowych i innowacji w celach pokojowych, wspierając i uzupełniając tym samym Umowę o współpracy naukowej i technicznej między Wspólnotą Europejską a rządem Nowej Zelandii, podpisaną dnia 16 lipca 2008 r.

Artykuł 39

Społeczeństwo informacyjne

1. Uznając, że technologie informacyjno-komunikacyjne są ważnymi elementami współczesnego życia oraz mają ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego, Strony zgodnie postanawiają prowadzić wymianę poglądów na temat prowadzonej przez nie polityki w tej dziedzinie.
2. Współpraca w tym obszarze może koncentrować się między innymi na:
 - a) wymianie poglądów na temat różnych aspektów społeczeństwa informacyjnego, w szczególności na temat rozpowszechniania dostępu do szybkich łączy szerokopasmowych, strategii łączności elektronicznej i dotyczących jej uregulowań, w tym usługi powszechnej, licencjonowania i ogólnych zezwoleń, ochrony prywatności i danych osobowych, e-administracji i otwartej administracji, bezpieczeństwa internetu oraz niezależności i efektywności organów regulacyjnych;
 - b) wzajemnym połączeniu i interoperacyjności sieci badawczych oraz infrastruktur i usług obliczeniowych i gromadzenia danych naukowych, w tym w kontekście regionalnym;
 - c) ujednoliceniu, certyfikacji i rozpowszechnianiu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - d) aspektach technologii i usług informacyjno-telekomunikacyjnych dotyczących bezpieczeństwa, zaufania i prywatności, w tym promowaniu bezpieczeństwa w internecie, zwalczaniu nadużyć technologii informacyjnych i wszelkich form mediów elektronicznych oraz wymiany informacji niezgodnie z ich przeznaczeniem; oraz
 - e) wymianie poglądów na temat działań wymierzonych w problem kosztów roamingu międzynarodowego.

TYTUŁ VII

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE EDUKACJI, KULTURY I POWIĄZAŃ MIĘDZYŁUDZKICH

Artykuł 40

Edukacja i szkolenia

1. Strony uznają podstawowe znaczenie edukacji i szkoleń dla tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i zrównoważonego wzrostu w gospodarkach opartych na wiedzy, zwłaszcza poprzez rozwój obywateli, którzy nie tylko są przygotowani do świadomego i aktywnego uczestnictwa w życiu demokratycznym, lecz którzy posiadają również zdolność do rozwiązywania problemów i wykorzystywania szans, które wynikają z globalnych powiązań oplatających świat w XXI wieku. W związku z tym Strony uznają, że współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia leży w ich wspólnym interesie.
2. Zgodnie ze swoimi wspólnymi interesami oraz celami polityki w dziedzinie edukacji Strony zobowiązują się wspólnie wspierać odpowiednie działania dotyczące edukacji i szkolenia. Współpraca ta będzie dotyczyć wszystkich sektorów edukacji i może obejmować:
 - a) współpracę w zakresie mobilności osób poprzez propagowanie i ułatwianie wymiany studentów, pracowników naukowych, akademickich i administracyjnych instytucji szkolnictwa wyższego oraz nauczycieli;
 - b) wspólne projekty współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia w Unii i Nowej Zelandii służące opracowywaniu programów nauczania, wspólne programy badawcze i dyplomy ukończenia studiów oraz mobilność personelu i studentów;
 - c) współpracę instytucjonalną, powiązania i partnerstwa instytucjonalne służące wzmocnieniu elementu edukacji w trójkącie wiedzy oraz propagowaniu wymiany doświadczeń i wiedzy fachowej; oraz
 - d) wspieranie reform politycznych poprzez badania, konferencje, seminaria, grupy robocze, ćwiczenia porównawcze oraz wymianę informacji i dobrych praktyk, zwłaszcza w kontekście procesu bolońskiego i kopenhaskiego oraz istniejących narzędzi i praktyk zwiększających przejrzystość i innowacyjność edukacji.

*Artykuł 41***Współpraca w zakresie kultury, polityki audiowizualnej i mediów**

1. Strony zgodnie postanawiają propagować ściślejszą współpracę w sektorze kultury i sektorze kreatywnym w celu poprawy m.in. wzajemnego zrozumienia i wiedzy o swoich kulturach.
2. Strony dążą również do podejmowania odpowiednich działań celem promowania wymiany kulturalnej oraz realizowania wspólnych inicjatyw w różnych sferach kultury, z wykorzystaniem dostępnych instrumentów i ram współpracy.
3. Strony starają się wspierać mobilność osób zawodowo związanych z kulturą, dzieł sztuki i innych dóbr kultury między Nową Zelandią a Unią E i jej państwami członkowskimi.
4. Strony zgodnie postanawiają zbadać, poprzez dialog polityczny, szereg sposobów, w jakie dobra kultury przechowywane poza krajem pochodzenia mogą zostać udostępnione społeczności, z której pochodzą.
5. Strony zachęcają do dialogu międzykulturowego między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, a także pojedynczymi osobami reprezentującymi obie Strony.
6. Strony zgodnie postanawiają współpracować, szczególnie w drodze dialogu politycznego, na właściwych forach międzynarodowych, np. w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO), aby dążyć do osiągnięcia wspólnych celów i promować różnorodność kulturową, m.in. przez wykonanie postanowień Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego.
7. Strony zachęcają do wymiany, współpracy i dialogu między instytucjami i specjalistami w sektorach audiowizualnym i medialnym, a także je wspierają i ułatwiają.

*Artykuł 42***Kontakty międzyludzkie**

Uznając znaczenie powiązań międzyludzkich oraz ich wkład w umacnianie zrozumienia między Unią a Nową Zelandią, Strony zgodnie postanawiają w miarę możliwości wspierać, rozwijać i pogłębiać takie kontakty. Tego rodzaju kontakty mogą obejmować wymiany urzędników i krótkoterminowe staże dla studentów studiów podyplomowych.

TYTUŁ VIII

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, ENERGII I TRANSPORTU

*Artykuł 43***Środowisko i zasoby naturalne**

1. Strony zgodnie postanawiają współpracować w kwestiach środowiskowych, w tym w zakresie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi. Celem takiej współpracy jest propagowanie ochrony środowiska oraz włączanie zagadnień środowiskowych do odnośnych sektorów współpracy, m.in. w kontekście międzynarodowym i regionalnym.
2. Strony zgodnie postanawiają, że współpraca może odbywać się za pomocą takich środków jak dialog, warsztaty, seminaria, konferencje, programy i projekty współpracy, wymiana informacji, takich jak najlepsze praktyki, wymiana ekspertów, w tym na poziomie dwustronnym lub wielostronnym. Zagadnienia i cele współpracy są określane wspólnie na wniosek którejkolwiek ze Stron.

Artykuł 44

Poprawa stanu zdrowotności, ochrona zdrowia i odnośne przepisy

1. Strony zgodnie postanawiają zacieśnić współpracę w dziedzinie ochrony zdrowia, m.in. w kontekście globalizacji i zmian demograficznych. Strony dokładają starań, aby propagować współpracę i wymianę informacji i doświadczeń dotyczących:
 - a) ochrony zdrowia;
 - b) nadzoru nad chorobami zakaźnymi (takimi jak grypa i ostre epidemie) i innych działań w ramach Międzynarodowych przepisów zdrowotnych (2005), w tym działań w zakresie gotowości na wystąpienie poważnych zagrożeń transgranicznych, w szczególności planowania gotowości i oceny ryzyka;
 - c) współpracy w dziedzinie standardów i oceny zgodności w celu zarządzania regulacjami i ryzykiem związanym z produktami (w tym produktami leczniczymi i wyrobami medycznymi);
 - d) zagadnień związanych z wdrażaniem Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia („WHO”) o ograniczeniu użycia tytoniu; oraz
 - e) kwestii związanych z wdrożeniem przyjętego przez WHO ogólnoświatowego Kodeksu dobrych praktyk w międzynarodowej rekrutacji personelu medycznego.
2. Strony potwierdzają zobowiązania w zakresie poszanowania, propagowania i skutecznego wdrażania, w stosownych przypadkach, uznanych na forum międzynarodowym praktyk i standardów zdrowotnych.
3. Formy współpracy mogą obejmować m.in. uzgodnione wspólnie konkretne programy i projekty, jak również dialog, współpracę i inicjatywy dotyczące kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym lub wielostronnym.

Artykuł 45

Zmiana klimatu

1. Strony uznają, że zmiana klimatu to ogólnoświatowy i nagły problem, który wymaga wspólnych działań zgodnych z ogólnym celem dotyczącym utrzymania wzrostu średniej temperatury na świecie poniżej 2 stopni Celsjusza powyżej poziomu sprzed okresu uprzemysłowienia. W zakresie swoich kompetencji i bez uszczerbku dla dyskusji prowadzonych na innych forach Strony zgodnie postanawiają współpracować w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, obejmujących między innymi:
 - a) przejście do gospodarki o niskiej emisji gazów cieplarnianych poprzez właściwe krajowe strategie i działania łagodzące, w tym strategię zielonego wzrostu;
 - b) zaprojektowanie, wdrożenie i eksploatację mechanizmów rynkowych, a w szczególności systemów handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla;
 - c) publiczne i prywatne instrumenty finansowania działań w dziedzinie klimatu;
 - d) badania w zakresie technologii zapewniających niską emisję gazów cieplarnianych, rozwój i zastosowanie tych technologii; oraz
 - e) monitorowanie emisji gazów cieplarnianych oraz analizę ich skutków, w tym stosownie do okoliczności opracowywanie i wdrażanie strategii przystosowawczych.
2. Obie Strony zgodnie postanawiają kontynuować współpracę w zakresie kształtowania sytuacji międzynarodowej w tym względzie, a w szczególności postępów prowadzących do przyjęcia nowego międzynarodowego porozumienia na okres po roku 2020 na podstawie Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu, a także w zakresie uzupełniających wspólnych inicjatyw, które mogłyby pomóc zaradzić problemowi niedostatecznego łagodzenia zmiany klimatu przed rokiem 2020.

*Artykuł 46***Zarządzanie ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i ochrona ludności**

Strony uznają potrzebę zarządzania krajowym i ogólnoświatowym ryzykiem wystąpienia klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka. Strony potwierdzają wspólne zobowiązanie do poprawy zapobiegania, łagodzenia, gotowości, środków reagowania i odbudowy w celu zwiększenia odporności społeczeństwa i infrastruktury oraz do stosownej współpracy za pośrednictwem dwustronnych i wielostronnych kontaktów politycznych w celu poprawy wyników zarządzania ryzykiem wystąpienia klęsk żywiołowych na świecie.

*Artykuł 47***Energia**

Strony uznają znaczenie sektora energetycznego, a także rolę dobrze funkcjonującego rynku energii. Strony uznają znaczenie energii dla zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego oraz jej udział w realizacji celów rozwoju uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym, a także znaczenie współpracy w celu sprostania globalnym wyzwaniom środowiskowym, w szczególności zmianie klimatu. Strony podejmują starania, w zakresie swoich kompetencji, aby zacieśnić współpracę w tym obszarze z myślą o:

- a) opracowaniu polityki zwiększającej bezpieczeństwo energetyczne;
- b) wspieraniu światowego handlu energią i inwestycji w tym zakresie;
- c) poprawie konkurencyjności;
- d) poprawie funkcjonowania światowych rynków energetycznych;
- e) wymianie informacji i doświadczeń politycznych za pośrednictwem istniejących wielostronnych forów energetycznych;
- f) wspieraniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, jak również opracowania i absorpcji czystych, różnorodnych i zrównoważonych technologii energetycznych, w tym technologii odnawialnych i niskoemisyjnych;
- g) osiągnięciu racjonalnego wykorzystania energii dzięki wspólnemu wysiłkowi dostawców i odbiorców przez promowanie efektywności energetycznej w produkcji, transporcie, dystrybucji i wykorzystaniu końcowym energii;
- h) realizacji swoich międzynarodowych zobowiązań w zakresie racjonalizacji i stopniowego wycofania w perspektywie średnioterminowej nieskutecznych dopłat do paliw kopalnych, które zachęcają do rozrzutnej konsumpcji; oraz
- i) wymianie najlepszych praktyk w zakresie eksploracji i produkcji energii.

*Artykuł 48***Transport**

1. Strony współpracują we wszystkich właściwych obszarach polityki transportowej, w tym w zakresie zintegrowanej polityki transportowej, mając na względzie poprawę przepływu towarów i pasażerów, wspieranie bezpieczeństwa w transporcie morskim i lotniczym, propagowanie ochrony środowiska oraz poprawę wydajności swoich systemów transportu.

2. Współpraca i dialog między Stronami w tej dziedzinie powinny mieć na celu promowanie:

- a) wymiany informacji na temat ich strategii i stosowanych praktyk;
- b) wzmocnienia stosunków w dziedzinie lotnictwa między Unią a Nową Zelandią z myślą o:
 - (i) zwiększeniu dostępu do rynku, możliwości inwestycyjnych i liberalizacji klauzul dotyczących własności przewoźników lotniczych i ich kontroli w umowach o komunikacji lotniczej zgodnie z polityką wewnętrzną,

- (ii) rozszerzeniu i zacieśnieniu współpracy regulacyjnej w zakresie bezpieczeństwa lotniczego i ochrony lotnictwa oraz uregulowań ekonomicznych dla sektora transportu lotniczego, oraz
 - (iii) wspieraniu konwergencji regulacyjnej i usuwaniu przeszkód dla prowadzenia działalności gospodarczej, jak również współpracy w zakresie zarządzania ruchem lotniczym,
- c) celów dotyczących nieograniczonego dostępu do międzynarodowych rynków morskich i handlu opartego na uczciwej konkurencji na zasadach handlowych; oraz
 - d) wzajemnego uznawania praw jazdy dla lądowych pojazdów silnikowych.

Artykuł 49

Rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich i leśnictwo

1. Strony zgodnie postanawiają zachęcać do współpracy i dialogu w zakresie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i leśnictwa.
2. Obszary, w których można rozważyć wspólne działania, obejmują m.in. politykę rolną, politykę rozwoju obszarów wiejskich, strukturę sektorów rolnych i leśnych oraz oznaczenia geograficzne.
3. Strony zgodnie postanawiają współpracować na poziomie krajowym i międzynarodowym w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej i związanych z nią polityk i przepisów, obejmujących walkę z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i związanym z nim handlem, a także promowanie dobrego zarządzania w dziedzinie leśnictwa.

Artykuł 50

Rybołówstwo i gospodarka morska

1. Strony zacieśniają dialog i współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie rybołówstwa i gospodarki morskiej. Strony starają się promować długoterminową ochronę i zrównoważone gospodarowanie żywymi zasobami morza, zapobieganie nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom („połowom NNN”) i ich zwalczanie oraz wdrażanie opartego na ekosystemie podejścia do zarządzania.
2. Strony mogą współpracować i wymieniać się informacjami w zakresie ochrony żywych zasobów morza w ramach regionalnych organizacji ds. rybołówstwa („RFMO”) oraz na forach wielostronnych (ONZ, Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa). W szczególności Strony współpracują w celu:
 - a) zapewnienia, poprzez skuteczne zarządzanie przez Komisję ds. Rybołówstwa na Zachodnim i Środkowym Pacyfiku oraz na podstawie najlepszych dostępnych opinii naukowych, długotrwałej ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów ryb masowo migrujących na całym obszarze ich występowania w zachodnim i środkowym Pacyfiku, w tym poprzez zapewnienie pełnego uznawania – zgodnie ze stosownymi konwencjami ONZ oraz innymi międzynarodowymi aktami prawnymi – specjalnych wymogów małych rozwijających się państw i terytoriów wyspiarskich oraz zapewnienie przejrzystego procesu podejmowania decyzji;
 - b) zapewnienia ochrony i racjonalnego wykorzystania żywych zasobów morza wchodzących w zakres obowiązków Komisji do spraw zachowania żywych zasobów morskich Antarktyki, w tym wysiłki na rzecz zwalczania połowów NNN na obszarze objętym Konwencją o zachowaniu żywych zasobów morskich Antarktyki;
 - c) zagwarantowania przyjęcia i wdrożenia skutecznych środków ochrony i zarządzania w odniesieniu do zasobów pod nadzorem RFMO na południowym Pacyfiku; oraz
 - d) ułatwienia przystąpienia do RFMO, w której jedna ze Stron jest członkiem, a druga – stroną przystępującą.
3. Strony współpracują w celu propagowania zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej na szczeblu międzynarodowym.
4. Strony prowadzą regularny, co-dwuletni dialog z udziałem urzędników wyższego szczebla w celu zacieśnienia dialogu i współpracy oraz wymiany informacji i doświadczeń dotyczących polityki rybołówstwa i gospodarki morskiej.

*Artykuł 51***Zatrudnienie i sprawy społeczne**

1. Strony zgodnie postanawiają zacieśnić współpracę w dziedzinie zatrudnienia i w kwestiach społecznych, m.in. w kontekście społecznego aspektu globalizacji i zmian demograficznych. Strony dokładają starań, aby wspierać współpracę i wymianę informacji i doświadczeń dotyczących zatrudnienia i spraw pracowniczych. Obszary współpracy mogą obejmować polityki dotyczące zatrudnienia, prawa pracy, równości płci, niedyskryminacji w zakresie zatrudnienia, integracji społecznej, zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, stosunków pracy, dialogu społecznego, rozwijania umiejętności przez całe życie, zatrudnienia młodzieży, bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz godnej pracy.
2. Strony potwierdzają konieczność wspierania procesu globalizacji, który jest korzystny dla wszystkich, a także promowania pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy jako kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju i ograniczania ubóstwa. W tym kontekście Strony przypominają o Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy („MOP”) dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji.
3. Strony potwierdzają zobowiązanie do poszanowania, promowania i skutecznego wdrażania międzynarodowych norm i praw w zakresie zatrudnienia, określonych przede wszystkim w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy.
4. Formy współpracy mogą obejmować m.in. uzgodnione wspólnie konkretne programy i projekty, jak również dialog, współpracę i inicjatywy dotyczące kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym lub wielostronnym.

TYTUŁ IX

RAMY INSTYTUCJONALNE

*Artykuł 52***Inne umowy lub ustalenia**

1. Strony mogą uzupełniać niniejszą Umowę, zawierając umowy lub porozumienia szczegółowe w odniesieniu do każdego obszaru współpracy objętego zakresem stosowania niniejszej Umowy. Takie umowy i porozumienia szczegółowe zawarte po podpisaniu niniejszej Umowy są integralną częścią ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą Umową oraz stanowią część wspólnych ram instytucjonalnych. Obecnie obowiązujące umowy i porozumienia między Stronami nie stanowią części wspólnych ram instytucjonalnych.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wpływa na interpretację ani zastosowanie innych umów między Stronami, także tych, o których mowa w ust. 1, ani nie przynosi im uszczerbku. W szczególności postanowienia niniejszej Umowy nie zastępują postanowień dotyczących rozstrzygnięcia sporów lub rozwiązywania umów zawartych w innych umowach między Stronami ani nie wpływają na nie w żaden sposób.

*Artykuł 53***Wspólny Komitet**

1. Niniejszym Strony ustanawiają Wspólny Komitet składający się z przedstawicieli Stron.
2. W ramach Wspólnego Komitetu prowadzone są konsultacje ułatwiające wdrażanie niniejszej Umowy i realizację jej ogólnych celów, a także utrzymanie ogólnej spójności w stosunkach między Unią a Nową Zelandią.
3. Wspólny Komitet ma następujące funkcje:
 - a) wspiera skuteczne stosowanie niniejszej Umowy;
 - b) monitoruje rozwój całościowych stosunków między Stronami;

- c) w stosownych przypadkach występuje po informacje do komitetów lub innych organów ustanowionych na mocy innych umów szczegółowych między Stronami stanowiących część wspólnych ram instytucjonalnych zgodnie z art. 52 ust. 1 oraz analizuje wszelkie sprawozdania przekazane przez te organy;
 - d) wymienia poglądy i przedstawia sugestie na temat wszelkich kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, w tym na temat przyszłych działań i środków dostępnych na ich realizację;
 - e) ustala priorytety w związku z celami niniejszej Umowy;
 - f) poszukuje odpowiednich metod zapobiegania problemom, które mogą się pojawić w obszarach objętych niniejszą Umową;
 - g) stara się rozstrzygać wszelkie spory wynikające ze stosowania lub interpretacji niniejszej Umowy;
 - h) analizuje informacje przedstawione przez Stronę zgodnie z art. 54; oraz
 - i) w stosownych przypadkach wydaje zalecenia i przyjmuje decyzje służące wykonaniu szczególnych aspektów niniejszej Umowy.
4. Wspólny Komitet podejmuje decyzje w drodze konsensusu. Wspólny Komitet przyjmuje swój regulamin. Wspólny Komitet może tworzyć podkomitety i grupy robocze w celu zbadania konkretnych kwestii.
5. Posiedzenia Wspólnego Komitetu odbywają się zasadniczo raz do roku na przemian w Unii i w Nowej Zelandii, chyba że obie Strony postanowią inaczej. Specjalne posiedzenia Komitetu są zwoływane na wniosek którejkolwiek ze Stron. Strony przewodniczą Wspólnemu Komitetowi wspólnie. Posiedzenia Komitetu odbywają się zasadniczo z udziałem urzędników wyższego szczebla.

Artykuł 54

Warunki wykonania niniejszej Umowy i rozstrzygnięcie sporów

1. Strony stosują wszelkie niezbędne środki o charakterze ogólnym lub szczegółowym wymagane do wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy.
2. Bez uszczerbku dla procedury opisanej w ust. 3–8 niniejszego artykułu wszelkie spory dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej Umowy rozwiązywane są wyłącznie w drodze konsultacji między Stronami w ramach Wspólnego Komitetu. Strony przedstawiają wszelkie istotne informacje niezbędne do dokładnego zbadania spornej kwestii przez Wspólny Komitet w celu rozstrzygnięcia sporu.
3. Potwierdzając zdecydowane i wspólne zobowiązanie do ochrony praw człowieka i do nieprolifracji, Strony zgodnie postanawiają, że w przypadku gdy jedna ze Stron uzna, że druga Strona dopuściła się szczególnie poważnego i znaczącego naruszenia obowiązków opisanych w art. 2 ust. 1 i art. 8 ust. 1, stanowiących zasadnicze elementy niniejszej Umowy, oraz że naruszenie to stanowi zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, a zatem wymaga natychmiastowej reakcji, niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o tym fakcie oraz o odpowiednich środkach, które zamierza przedsięwziąć na mocy niniejszej Umowy. Strona powiadamiająca informuje Wspólny Komitet o konieczności odbycia pilnych konsultacji w tej sprawie.
4. Ponadto szczególnie poważne i znaczące naruszenie zasadniczych elementów może służyć za podstawę przedsięwzięcia właściwych środków na mocy wspólnych ram instytucjonalnych, o których mowa w art. 52 ust. 1.
5. Wspólny Komitet stanowi forum dialogu i Strony dokładają wszelkich starań w celu znalezienia polubownego rozwiązania w mało prawdopodobnym przypadku wystąpienia sytuacji opisanej w ust. 3. Jeżeli Wspólny Komitet nie jest w stanie osiągnąć satysfakcjonującego dla obu Stron rozwiązania w ciągu 15 dni od rozpoczęcia konsultacji i nie później niż 30 dni od daty powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, sprawa jest przekazywana do konsultacji na poziomie ministerialnym, które przeprowadza się w ciągu kolejnych 15 dni.
6. Jeżeli wzajemnie akceptowalne rozwiązanie nie zostanie znalezione w ciągu 15 dni od rozpoczęcia konsultacji na szczeblu ministerialnym oraz nie później niż 45 dni od daty powiadomienia, Strona powiadamiająca może zdecydować o podjęciu odpowiednich środków notyfikowanych zgodnie z ust. 3. W Unii decyzja o zawieszeniu wymaga jednomyślności. W Nowej Zelandii decyzję o zawieszeniu podejmuje rząd Nowej Zelandii zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

7. Do celów niniejszego artykułu „właściwe środki” oznaczają zawieszenie w całości, zawieszenie w części lub rozwiązanie niniejszej Umowy lub, stosownie do sytuacji, innej umowy szczegółowej stanowiącej część wspólnych ram instytucjonalnych, o których mowa w art. 52 ust. 1, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami takiej umowy. Właściwe środki przedsięwzięte przez Stronę w celu zawieszenia niniejszej Umowy w części mają zastosowanie wyłącznie do postanowień tytułów I–VIII. W pierwszym rzędzie powinny być wybrane właściwe środki, które przynoszą najmniej zakłóceń dla stosunków między Stronami. Środki takie, które podlegają art. 52 ust. 2, są proporcjonalne do naruszenia zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy, oraz są zgodne z prawem międzynarodowym.

8. Strony stale prowadzą ocenę rozwoju sytuacji, która spowodowała przedsięwzięcie działań na mocy niniejszego artykułu. Strona, która przedsięwzięła właściwe środki, wycofuje je tak szybko, jak to będzie uzasadnione, a w każdym przypadku niezwłocznie po ustaniu okoliczności, które doprowadziły do ich zastosowania.

TYTUŁ X

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 55

Definicje

Do celów niniejszej Umowy określenie „Strony” oznacza z jednej strony Unię lub jej państwa członkowskie, lub Unię i jej państwa członkowskie, zgodnie z ich odnośnymi uprawnieniami, a z drugiej strony Nową Zelandię.

Artykuł 56

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie powoduje uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych ani aktów Unii dotyczących publicznego dostępu do dokumentów urzędowych.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane w sposób wymagający od którejkolwiek ze Stron przekazania informacji, których ujawnienie Strona uznaje za sprzeczne ze swoimi podstawowymi interesami bezpieczeństwa.

Artykuł 57

Zmiany

Niniejsza Umowa może zostać zmieniona w drodze pisemnego porozumienia między Stronami. Tego rodzaju zmiany wchodzi w życie w terminie lub terminach ustalonych przez Strony.

Artykuł 58

Wejście w życie, okres obowiązywania i powiadomienie

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie trzydziestego dnia, licząc od dnia, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu niezbędnych procedur prawnych.
2. Niezależnie od przepisów ust. 1 Nowa Zelandia i Unia mogą tymczasowo stosować wspólnie uzgodnione postanowienia niniejszej Umowy do czasu jej wejścia w życie. Takie tymczasowe stosowanie rozpoczyna się trzydziestego dnia, licząc od dnia, w którym zarówno Nowa Zelandia, jak i Unia powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu swoich odnośnych procedur wewnętrznych niezbędnych do takiego tymczasowego stosowania.

3. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony. Każda ze Stron może pisemnie powiadomić drugą Stronę o zamiarze rozwiązania niniejszej Umowy. Rozwiązanie staje się skuteczne po upływie sześciu miesięcy od daty powiadomienia.

4. Powiadomienia dokonywane zgodnie z niniejszym artykułem należy kierować do Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej lub do Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Handlu Nowej Zelandii.

Artykuł 59

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza Umowa ma zastosowanie, z jednej strony, do terytoriów, do których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, i na warunkach określonych w tych Traktatach oraz, z drugiej strony, do terytorium Nowej Zelandii, z wyłączeniem Tokelau.

Artykuł 60

Teksty autentyczne

Niniejsza Umowa zostaje sporządzona w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, a każdy tekst jest jednakowo autentyczny. W przypadku rozbieżności między tekstami niniejszej Umowy Strony kierują sprawę do Wspólnego Komitetu.

Съставено в Брюксел на пети октомври през две хиляди и шестнадесета година.

Hecho en Bruselas, el cinco de octubre de dos mil dieciséis.

V Bruselu dne pátého října dva tisíce šestnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den femte oktober to tusind og seksten.

Geschehen zu Brüssel am fünften Oktober zweitausendsechzehn.

Kahe tuhande kuueteistkümnenda aasta oktoobrikuu viiendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις πέντε Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαέξι.

Done at Brussels on the fifth day of October in the year two thousand and sixteen.

Fait à Bruxelles, le cinq octobre deux mille seize.

Sastavljeno u Bruxellesu petog listopada godine dvije tisuće šesnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì cinque ottobre duemilasedici.

Briselē, divi tūkstoši sešpadsmitā gada piektajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai šešioliktų metų spalio penktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétézer-tizenhatodik év október havának ötödik napján.

Magħmul fi Brussell, fil-hames jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u sittax.

Gedaan te Brussel, vijf oktober tweeduizend zestien.

Sporządzono w Brukseli dnia piątego października roku dwa tysiące szesnastego.

Feito em Bruxelas, em cinco de outubro de dois mil e dezasseis.

Întocmit la Bruxelles la cincii octombrie două mii șaisprezece.

V Bruseli piateho oktobra dvetisícšestnást.

V Bruslju, dne petega oktobra leta dva tisoč šestnajst.

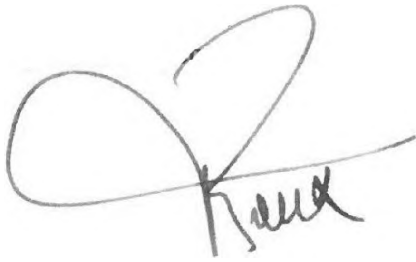
Tehty Brysselissä viidentenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakuusitoista.

Som skedde i Bryssel den femte oktober år tjugohundrasexton.

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'D. Müller', written in a cursive style.

Eesti Vabariigi nimel

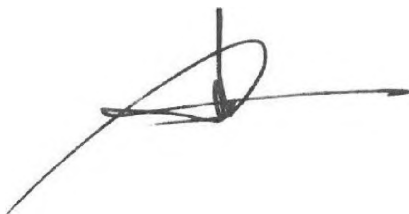
A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K. Toom', written in a cursive style.

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Noonan', written in a cursive style.

Για την Ελληνική Δημοκρατία

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. Daskalakis', written in a cursive style.

Por el Reino de España

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. García', written in a cursive style.

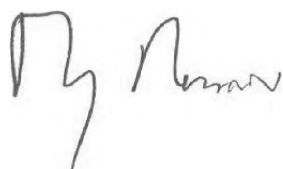
Pour la République française

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Macron', written in a cursive style.

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

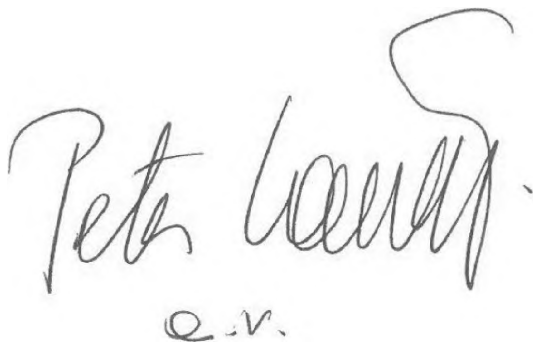
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

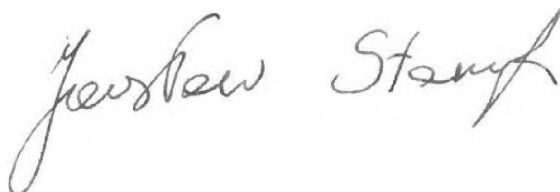

Für die Republik Österreich

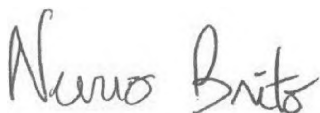

Peter W. G. J. G.
e.v.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

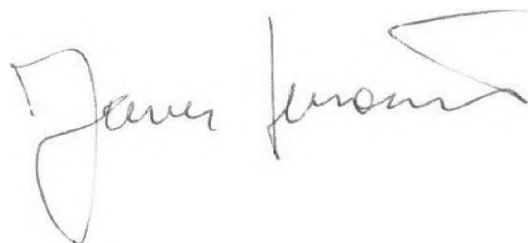
Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

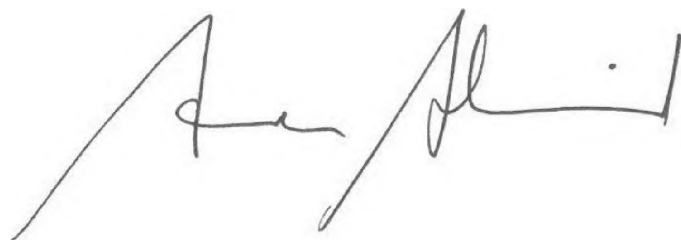

Suomen tasavallan puolesta

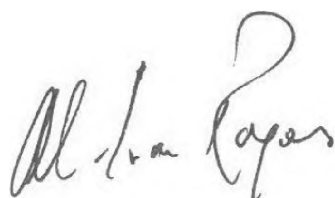
För Republiken Finland

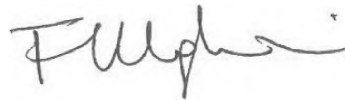
För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europejską uniję
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

For New Zealand